

Stichting
Het Robertshuis

Autisme

Stichting het Robertshuis

Agenda

- **Introductie**
- **Autisme algemeen (10.30-11.15uur)**
- **Professionele houding en wat te bespreken tijdens intervisie (11.15uur-11.45uur)**
- **Meldcode seksueel misbruik/huiselijk geweld 20 minuten (11.45-12.15)**
- ***Pauze 12.15-12.30uur***
- **Sensorische informatieverwerking en alertheden (12.30-13.30uur)**
- **Prisma-analyse (13.30uur-14.00uur)**
- **Toets, nabespreking, afronding en evaluatie 60 minuten (14.00-15.00)**

Stichting het Robertshuis

Introductie

Bespreken van inhoud en verwachtingen

Doel van vandaag: Wat zijn je verwachtingen?

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Het beeld van autisme

<https://www.youtube.com/watch?v=69B0AVwTNB0&t=6s>

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Een kind met autisme wil graag afwisseling in de dag

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Een kind met autisme is erg goed in een bepaalde vaardigheid.

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Kinderen met autisme hebben specifieke interesses en willen graag steeds met hetzelfde spelen

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Een kind met autisme wil graag deel uitmaken van de maatschappij

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Duidelijkheid bij autisme betekent dat de schoenen en de jas altijd op dezelfde plek moeten staan.

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Beeld van autisme: stellingen

- Heen en weer rennen maakt het kind met autisme rustig.

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Wat is autisme?

Autismespectrumstoornissen (ASS)

Verstoorde informatieverwerking

Hoofd- en bijzaken

Beperkt inzicht in sociale interactie

Sterke interesse in voorwerp of activiteit

Moeite met generaliseren van geleerde vaardigheden

Impact op het gezin

Stichting Het Robertshuis

Autisme algemeen

Diagnostiek middels DSM-V

- A. Blijvende tekorten in sociale communicatie en interactie, die niet verklaard kunnen worden door ontwikkelingsachterstand, en die in allerlei situaties blijken, te weten:
- tekorten in sociaal-emotionele wederkerigheid
 - tekorten in het voor sociale omgang gebruikelijke non-verbale communicatieve gedrag
 - tekorten in aangaan, onderhouden en begrijpen van relaties

Autisme algemeen

Diagnostiek middels DSM-V

B. Door herhaling gekenmerkte gedragspatronen, beperkte interesses en beperkte activiteiten (HBB); deze doen zich voor in allerlei situaties. Ze blijken uit de volgende vier tekorten waarvan er tenminste twee bij het kind waargenomen moeten worden om de diagnose te kunnen stellen:

- herhaling en stereotypie in motorisch gedrag, spreken, gebruik van voorwerpen
- overmatig en star vasthouden aan routines

- geritualiseerde patronen van verbaal of non-verbaal gedrag

- zeer beperkte, gefixeerde belangstellingen die opvallen door hun intensiteit en onderwerp

- over- of onderreageren op zintuiglijke waarnemingen of ongewone aandacht voor zintuiglijk waarneembare aspecten van de omgeving

Autisme algemeen

Diagnostiek middels DSM-V

- C. De verschijnselen zijn aanwezig vanaf de vroegste kindertijd (maar worden soms pas later onderkend)
- D. De verschijnselen veroorzaken klinisch relevante verstoring van het huidige functioneren in sociale of andere belangrijke levensgebieden
- E. De stoornissen worden niet beter verklaard uit intelligentiestoornis of globale ontwikkelingsachterstand en de sociale communicatie moet minder zijn dan past bij het cognitieve niveau van het kind.

Autisme algemeen

Prevalentie: hoe vaak komt het voor?

1% van de Nederlandse bevolking heeft een diagnose autisme.

Toename in prevalentie → verbeterde diagnostiek

Samenhang met verstandelijke beperking

Verhouding jongens en meisjes 4:1

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Oorzaken van autisme

Oorzaak is niet bekend: inenting/darmflora

Met autisme word je geboren, dit is niet aangeleerd.

Erfelijke factoren: broer/zus 20 tot 60 keer meer kans op hebben van autisme. Overige familieleden 6 tot 7 keer meer kans.

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Diagnostiek bij autisme

<https://www.youtube.com/watch?v=emPcgQRiYVI>

Diagnostiek bij het Robertshuis

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Comorbiditeit bij autisme

Comorbiditeit = wanneer een kind een diagnose heeft bestaand uit 2 of meer stoornissen

Bij 70% van de kinderen autisme is er sprake van comorbiditeit.

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Comorbiditeit bij autisme

Sociale angststoornis: 29,2%

ADHD: 28,2%

ODD: 28,1%

Slaapstoornis: 40-86%

Stemmingsstoornissen: 10%

Tics: 11%

Epilepsie: 20-30%

Verstandelijke beperking: 40-60%

Dwangstoornis: 17%

Psychose: vijf keer grotere kans op psychose met diagnose autisme

Eetstoornis: 5%

Autisme algemeen

Verklarende theorien

<https://www.youtube.com/watch?v=yhRRHL2FNOw>

Theory of Mind

Centrale Coherentie

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Normaal vs. autistisch gedrag

- Verbale jongen van 14 ziet op zijn planning werkmoment staan, maar geeft aan geen zin te hebben.
- Verbaal meisje van 8 ziet op haar planning buiten spelen staan, maar begint te jammeren dat ze haar schoenen niet aan wil.
- Non-verbale jongen van 4 krijgt een instructie “ga zitten” en begint hard te lachen en rent weg.
- Verbale jongen van 7 roept “houd je bek” wanneer hij de instructie krijgt televisie te kijken.
- Non-verbale jongen rent heen en weer in de ruimte vlak voordat ze buiten gaan spelen.
- Verbaal meisje kan heel de dag de planning volgen zonder naar de wc te gaan. Thuis heeft ze ongelukjes.

Professionele houding

Houding ten opzichte van kinderen, ouders, collega's

Houding naar het kind

Betrokkenheid

Interpretatie van gedrag

Houding naar ouders

Interpretatie van gedrag

Zakelijk contact

Stichting het Robertshuis

Professionele houding

Houding ten opzichte van kinderen, ouders, collega's

Houding naar collega's

Teamverband

Steun ervaren

Bespreek met juiste persoon

Stichting het Robertshuis

Professionele houding

intervisie

Intervisie:

- ervaringen tot nu toe?

Stichting het Robertshuis

Meldcode huiselijk geweld/kindermishandeling

- meldingen
- hoe vinden jullie het om een melding te doen?
- Wat zijn jullie ervaringen mbt observaties doorgeven?
- Komt nu ook terug in maandelijkse overleggen

Stichting het Robertshuis

Meldcode huiselijk geweld/kindermishandeling

Aandachtsfunctionaris

Verplicht gebruik van de meldcode door de wet

Inzet bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling (fysiek, seksueel, psychisch of verwaarlozing)

Protocol

Verantwoordelijkheden

SAVE/Veilig Thuis

Stichting het Robertshuis

Meldcode huiselijk geweld/kindermishandeling

- Lichamelijke mishandeling
- Psychische mishandeling
- Seksueel misbruik
- Fysieke verwaarlozing
- Affectieve verwaarlozing

- Pedoseksualiteit
- Overbescherming
- Getuige zijn van huiselijk geweld tussen ouders
- Munchausen by Proxy syndroom

Meldcode huiselijk geweld/kindermishandeling

Let op interpretatie en invulling van signalen

Oordeel niet

Altijd in kader van problematiek van het kind (autisme).

Bij twijfel, overleg!

Stichting het Robertshuis

Prisma-analyse

- De Prismamethode is een methode om systematisch naar de oorzaken van (bijna-)incidenten te zoeken.
- Ernstige calamiteiten
- Alle details verzamelen om te leren voor de toekomst
- Je werkt met een oorzakenboom
- Oefening

Stichting het Robershuis

Sensorische informatieverwerking

Sensorische informatieverwerking

Ondergevoelig: hoge drempel → je gaat zelf op zoek naar prikkels om deze te ervaren

Overgevoelig: lage drempel → je hebt snel last van prikkels en probeert deze te vermijden/ontwijken/overstemmen

Screening van onder- en overgevoeligheden per zintuig

Sensorische informatieverwerking

Auditief/horen

Zie je een kind die zijn oren afsluit?

Is het een kind die veel muziek luistert of speelgoed met muziek leuk vindt?

Is het een kind die zijn oren naar stemmen/muziek/boxen toebrengt?

Is het een kind die geluiden opmerkt die voor de rest niet hoorbaar is (vlieg buiten)?

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Auditief/horen

MAAR een kind kan ook ondergevoelig EN overgevoelig zijn voor geluid. Dit kan voortkomen uit voorspelbaarheid: een kind kan zijn eigen geluiden controleren, ze zijn voorspelbaar. De geluiden van buitenaf komen onverwachts en zijn niet altijd bekend (kennisvergroting!)

Een kind kan gemotiveerd zijn om de prikkels aan te gaan, maar dat betekent niet dat hij/zij ze niet hoort. Een kind met auditieve overgevoeligheden kan toch de Efteling/kermis/markt/zwemmen heel leuk vinden, maar kost veel energie.

Sensorische informatieverwerking

Visueel/zien

Zie je een kind die met zijn ogen knijpt?

Is het een kind die kijkt naar een draaiend wielje van een spoedgoedauto?

Is het een kind die kijkt naar de lamp of zon/fel licht?

Is het een kind die steeds vanuit een andere ooghoek een object/persoon bekijkt en draait met zijn ogen?

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Visueel/zien

Een kind kan ook onder- en overgevoelig zijn voor visuele prikkels. Hij/zij kan bijvoorbeeld knippen met zijn ogen naar het licht, maar zelf visuele prikkels opzoeken door te kijken naar bewegende voorwerpen.

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Tactiel/voelen

Zie je een kind die niet aangeraakt wil worden?

Is het een kind die wrijft over de mat?

Is het een kind die zijn sokken steeds uitdoet?

Is het een kind die graag gekieteld wil worden?

Wil een kind alleen krokante dingen eten?

Wil een kind geen shirt aan met korte mouwen?

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Tactiel/voelen

MAAR een kind kan ook ondergevoelig EN overgevoelig zijn voor tast. Dit kan voortkomen uit voorspelbaarheid: een kind kan controleren wat hij/zij zelf aanraakt met zijn lichaam, maar aanrakingen van een ander of iets anders kunnen onverwachts zijn en zijn niet altijd bekend.

Stichting het Houbertshuis

Sensorische informatieverwerking

Vestibulair/bewegen

Zie je een kind die bijna niet beweegt en veel stil zit?

Het kind wil niet graag met de voeten van de grond?

Is het een kind die heen en weer wiegt met zijn bovenlichaam terwijl hij zit?

Is het een kind die graag wil schommelen en springen op de trampoline?

Een kind draait rondjes om zijn eigen as?

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Smaak/geur

Merkt een kind op als je anders ruikt?

Proeft een kind dat het limonade van een ander merk drinkt dan anders?

Een kind zoekt sterke smaakprikkelers op en lust bijvoorbeeld scherp, pittig eten (of zuur)?

Stichting het Rubertshuis

Sensorische informatieverwerking

Smaak/geur

Let goed op het onderscheid tussen iets niet willen eten vanwege tactiele onder-/overgevoeligheid en op gebied van smaak. Gedrag kan er hetzelfde uit zien.

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Propriocepsis

Een kind struikelt veel over zijn eigen voeten?

Een kind hangt veel over voorwerpen heen?

Een kind draait zich om met zijn hele lichaam om naar iets achter zich te kijken?

Een kind drukt heel hard met zijn pen?

Een kind wiebelt continue op zijn stoel om zich te kunnen concentreren?

Een kind loopt/wrijft langs de muren als hij/zij zich door de kamer beweegt?

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Proprioceptie

Registratie van bewegingsprikkels verloopt anders

Er is sprake van een ander lichaamsbesef

Stichting het Robertshuis

Sensorische informatieverwerking

Voorbeelden van activiteiten die de alertheid kunnen beïnvloeden:

Spierkracht / zwaarte / gewrichtsdruk:

Trampoline springen

Duwen / trekken

Iets zwaars tillen

Bewegen

Zuigen / bijten

Maar ook:

Geuren

Iets zuurs eten

Friemelen/ aanraken

Alertheid

De verschillende alertheidsfases waarin ieder mens zich bevindt

De alertheidsfases:

Fase 1 : Slapen

Fase 2 : wakker en ongericht

Fase 3 : wakker en gericht

Fase 4 : wakker en gespannen

Fase 5 : huilen/ schreeuwen / stampvoeten of andere emotionele ontlading

Alertheidsscorelijst bijhouden

Alertheid

Alertheidsfase 1

Fase 1: Slapen

Wanneer een kind zich binnen alertheid 1 bevindt slaapt het. Het krijgt niets mee van zijn/haar omgeving.

Stichting het Robertshuis

Alertheid

Alertheidsfase 2

Fase 2: Wakker en ongericht

Wanneer een kind zich binnen alertheid 2 bevindt kan het omschreven worden als dromerig. Externe prikkels komen niet, nauwelijks of maar gedeeltelijk binnen en de interpretatie/betekenisgeving is niet geheel accuraat. Het kind is nauwelijks in staat een juiste respons te geven wanneer het de informatie niet goed oppikt.

Stichting het Probertshuis

Alertheid

Alertheidsfase 3

Fase 3: Wakker en gericht

Wanneer een kind zich binnen alertheid 3 bevindt kan gesproken worden van een optimale alertheid. Het kind is in staat informatie juist op te pikken/filteren en hier juist op te anticiperen (antwoord geven, handelen). Het raakt niet overprikkeld.

Stichting het Robbertshuis

Alertheid

Alertheidsfase 4

Fase 4: Wakker en gespannen

Wanneer een kind zich binnen alertheidsfase 4 bevindt raakt het licht overprikkeld. Aangeboden informatie komt verkeerd binnen en zorgt voor onrust / frustratie. Het kind kan nauwelijks nog iets aan en staat op het punt om door te schieten naar een volledige overprikkeling.

Stichting het Robertshuis

Alertheid

Alertheidsfase 5

Fase 5: : huilen/ schreeuwen / stampvoeten of andere emotionele ontlading

Wanneer een kind zich binnen alertheid 5 bevindt is het volledig overprikkeld. Het is niet meer voor rede vatbaar en begint bv. te schreeuwen/slaan/weg te rennen. Volledige overprikkeling kan bij iedere emotie plaatsvinden: extreem verdrietig, boos, bang, blij. Binnen deze alertheid kunnen niet veel eisen aan een kind gesteld worden en is het belangrijk om de alertheid omlaag te krijgen alvorens verder te gaan met bv. een activiteit.

Alertheid

Aanbod van in- en ontspannende activiteiten

Behouden van optimale alertheid

In- en ontspannende activiteiten: specifiek per kind!

Afwisseling

Onder-/overvraging

Stichting het Robertshuis

Autisme algemeen

Normaal vs. autistisch gedrag

Behandeling:

- Meer dan 1300 behandelingen voor ASS zijn bekend
- Robertshuis werkt met de drie wetenschappelijk bewezen methodes
- Voorbeelden: dieet, medicatie

Stichting het Robertshuis

Autisme en zindelijkheidsproblematiek

Zindelijkheidsproblematiek komt veel voor bij autisme, precieze cijfers niet bekend.

Het Robertshuis is de enige in Nederland die de zindelijkheidstraining uitvoert volgens de PRT, waarbij mensen meegaan in de omgeving van het kind i.p.v. andersom

Vragen/ervaringen over zindelijkheidstraining bij het Robertshuis?

Stichting het Robertshuis

Toets

Toetsing

Beantwoord de vragen

Stichting het Robertshuis

Evaluatie en afsluiting

Verwachtingen

Evaluatie leerdoelen

Evaluatieformulieren

Stichting het Robertshuis